

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« ___ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ

для студентів

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 025.00.03 «Інструментальне виконавство
(фортепіано)»

Київ – 2022

Розробники: Беренбейн Інеса Самійлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Беренбейн Інеса Самійлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Київського університету імені Бориса Грінченка.

Програму камерного ансамблю розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності
Протокол № 7 від «07» вересня 2022 року

Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО

Програму камерного ансамблю погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.03 «Інструментальне виконавство (фортепіано)»
«___» _____ 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми 025.00.03 «Інструментальне виконавство (фортепіано)» Наталія СВИРИДЕНКО

Програму камерного ансамблю перевірено
«___» _____ 2022 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Інна ТКАЧЕНКО
Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання – денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180	
Курс	4	
Семестр	VII	VIII
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, у тому числі:	30	30
Практичні	18	14
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль		
Самостійна робота	10	14
Форми семестрового контролю	залік	залік

2. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу – удосконалення набутого досвіду вивчення дисциплін ансамблевого циклу (фортепіанний дует, інструментальний ансамбль, камерний ансамбль) та виведення на новий якісний рівень здобутих навичок музикування в ансамблях однорідного та мішаного складів, що є важливою складовою професійної компетенції бакалавра музичного мистецтва.

Завдання курсу:

- вивчення ансамблевого репертуару для різних інструментальних складів шляхом ескізного опанування нотного тексту, вдосконалення техніки читання з листа;
- розвиток навичок ансамблевої співтворчості в роботі над творами різних стилей та жанрових форм камерно-ансамблевої музики;
- розвиток ритмо-інтонаційних основ ансамблевого виконавства;
- створення виконавського компендіуму інтерпретації;
- підготовка до концертної практики;
- формування сценічної культури та артистизму.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки й виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки й взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
	СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
	СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
	СК 14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
	СК 17	Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
ПРН 2	Володіти методами й навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи і концертних виступів.
ПРН 3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
ПРН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
ПРН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПРН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
ПРН 11	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, менеджерській практичній діяльності.
ПРН 12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні історико-стильові напрями та жанрові форми камерно-інструментального ансамблю;
- історичні та теоретичні передумови формування ансамблевих форм камерно-інструментальної практики, її роль в розвитку музичної культури і фортепіанного виконавства;
- ансамблевий репертуар та методичні підходи в роботі над технікою ансамблевого виконання творів різних стилістичних напрямків.

вміти:

- практично реалізувати піаністичну культуру в ансамблевому музикуванні;
- застосовувати принципи діалогічного та цілісно-драматургічного мислення в репетиційній роботі та концертній практиці;
- проаналізувати жанрово-стилістичні особливості твору та обґрунтувати виконавську концепцію;
- реалізувати свої знання і навички в педагогічній роботі та концертному виконавстві.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	У с ь о г о	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Само стійн а рабо та
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Смысловий консенсус інтерпретації камерно-ансамблевого твору при ескізнюму прочитанні музичних текстів з листа							
Тема 1. Розвиток техніки читання з листа в класній роботі (від бароко до модерну)	8			8			5
Тема 2. Твори малої форми	10			10			5
Модульний контроль	2						
Самостійна робота	10						
Разом	30						
Усього за VII семестр	30						
Змістовий модуль 2. Формування виконавської концепції							
Тема 1. Соната (концерт), сюїта	8			8			7
Тема 2. Фантазія, рапсодія	6			6			7
Модульний контроль	2						
Самостійна робота	14						
Разом	30						
Усього за VIII семестр	30						
Усього за IV курс	60						

4. Програма навчальної дисципліни

«Камерний ансамбль»

Змістовий модуль 1. Смісловий консенсус інтерпретації камерно-ансамблевого твору при ескізному прочитанні музичних текстів з листа

Тема 1. Розвиток техніки читання з листа в класній роботі (від бароко до модерну).

Формування синхронного часо-просторового досвіду прочитання тексту, опрацювання ритмо-інтонаційної ідеї та симфонізації фактури засобами піаністичної виразності.

Тема 2. Твори малої форми

Мелодико-декламаційна виразність та методи досягнення піаністичної пластики в інтонуванні, концентрація смислу та мініатюризм, діалогізм як принцип ансамблевого консенсусу.

Змістовий модуль 2. Формування виконавської концепції.

Тема 1. Соната (концерт), сюїта. Композиційна структура тріо-сонати, барокового концерту, класичної сонати та романтичної сюїти. Стельові особливості піаністичної техніки в роботі над творами епохи бароко, класицизму та романтизму.

Тема 2. Фантазія, рапсодія. Контрастно-складена форма та принцип наскрізності драматургічного розвитку як основа композиційних структур розгорнутих концертних форм. Органічність дуетного мислення. Ритміка і пульсація як фундамент ансамблевої злагодженості.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	18	18	14	14
Робота на практичному занятті	10	18	180	14	140
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	233	-	189

5.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослуховування під час роботи в класі	Читання з листа	8
	Розуміння інтонаційно-драматургічної структури твору	8
	Знання власної партії	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослуховування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору	8
	Відчуття ансамблю	8
	Готовність до концертного виступу	9
Максимальна кількість балів		25

За необхідності модульний контроль може відбуватися дистанційно: кожен учасник ансамблю записує свою партію і самостійно завантажує її у створену папку на Google Диску кафедральної пошти.

5.3 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою проведення семестрового контролю є залік. Залік проходить у формі залікового уроку (VII семестр) та сценічного виступу (VIII семестр). На концерт виноситься 1 або 2 твори відповідного рівня складності (див. Орієнтовний репертуар).

Критерії оцінювання

35-40 балів	Студент продемонстрував високий рівень фахової підготовки, розуміння ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, досконале володіння засобами піаністичної виразності, артистизм і сценічну культуру.
30-34 бали	Студент продемонстрував достатньо високий рівень фахової підготовки, розуміння ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, прийнятне володіння засобами піаністичної виразності, артистизм і сценічну культуру.
25-29 балів	Студент продемонстрував достатньо переконливий рівень фахової підготовки, розуміння ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, переконливе володіння засобами піаністичної виразності, артистизм і сценічну культуру. Наявні деякі текстові помилки, незначне порушення інтонаційної логіки.
20-24 бали	Студент продемонстрував посередній рівень фахової підготовки, порушення ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, посереднє володіння засобами піаністичної виразності, недостатню впевненість і переконливість виконання.
15-19 балів	Студент продемонстрував достатній рівень фахової підготовки. Однак виявив недосконале володіння технічною майстерністю, відчуттям ансамблю, інтонаційної пластики, стилю виконуваного твору. Програма заниженого рівня складності. Текст відтворений з численними неточностями.
10-14 балів	Студент продемонстрував низький рівень фахової підготовки. Не відчуває ансамбль. Технічний ресурс дуже обмежений. Програма не відповідає вимогам.
0-9 балів	Незадовільний рівень фахової підготовки, програма не вивчена.

Завдання для самостійної роботи студента формуються безпосередньо по завершенні практичного заняття і носять індивідуальний характер. Як і практичні заняття самостійна робота студента націлена на формування виконавської концепції творів академічної програми. В загальних напрямках самостійна робота студента містить всі складові професійно-виконавської культури в роботі над нотним текстом, такі як: вдосконалення звуковидобування, інтонаційної пластики, артикуляційної техніки, мистецтва педалізації (для піаністів), мистецтва фразування, ансамблевої єдності і творчого діалогу у відповідності до стилістичних і драматургічних особливостей творів.

№	Зміст завдання	Академічний контроль		Бали
1.	Ознайомлення з програмою 7 семестру	Читання з листа	2	5
		Знання творчості композитора	1	
		Вивчення стилістичних особливостей	2	
2.	Самостійне опрацювання теоретичної літератури про автора, епоху.	Знання естетики стильового напрямку	2	5
		Знання жанрів і жанрово-стильових напрямків	1	
		Слухова диференціація стилів	2	

3.	Самостійне опрацювання аудіо/дискографії камерно-інструментальних ансамблей	Знання камерно-інструментального репертуару	2	5
		Вміння аналітичного осмислення інтерпретаційних моделей	1	
		Знання персоналій	2	
4.	Робота над твором	Знання своєї партії	2	5
		Знання ансамблевих партій	1	
		Розуміння драматургії твору	2	

6. Шкала відповідності оцінок

100-бальна шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому переконливий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

VII семестр		VIII семестр		
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Знайомство з жанровими формами фортепіанного ансамблю: аранжування, транскрипції, клавіри симфоній, оригінальні фортепіанні ансамблі		Формування виконавської концепції	
Заняття	1-18		19-32	
Практичні	8	10	8	6
Теми занять	Тема 1. Розвиток техніки а ргіта vista в класній роботі	Тема 2. Авторські транскрапції та оригінальні твори: порівняльно-концертний практикум	Тема 1. Соната (концерт), сюїта	Тема 2. Фантазія, рапсодія, романс (аранжування)
Кількість балів за модуль	1*18 = 18 10*18 = 180		1*14= 14 10*14 = 140	
Самостійна робота – кількість балів	10		10	
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.	
ого	233		189	
Підсумковий контроль	залік		залік	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до заліку 273 бали (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнту 27, 3)		Усього за період роботи до заліку 249 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнту 24, 9)	

8.Орієнтовний репертуар

Твори для скрипки та фортепіано

1. Б. Барток . Сонати: №1, №2
2. Й. Бах. Сонати: №1 си мінор, №2 Ля мажор, №4 до мінор, №3 Мі мажор, №5 фа мінор №6 Соль мажор.
3. Л. Бетховен. Сонати ор. 12, Ор. 23, Ор. 24: Ор. 30, Ор. 47, Ор. 96
4. Й. Брамс. Сонати: №1 Соль мажор, №2 Ля мажор.
5. К. Вебер. Сонати: №1–6
6. А. Вівальді. Соната для скрипки і basso continuo ор.2 №1 соль мінор А. івальді. Соната Соль мажор 12
7. Й. Гайдн. Сонати: №1–
8. Е. Гріг. Сонати: №1 Фа мажор, №2 Соль мажор
9. А. Дворжак. Сонатіна Соль мажор
- 10.К.Дебюссі. Соната для скрипки і фортепіано соль мінор.
- 11.Ю Іщенко. Соната № 2 для скрипки та фортепіано «Романтичні образи»
12. А. Кореллі. Соната № 4 Фа мажор
- 13.М.Лисенко. Елегійне капрічіо. «Хвилина розпачу». Романс
- 14.Ф. Мендельсон. Соната фа мінор
15. В. Моцарт. Сонати: Ля мажор (KV 305), До мажор (KV 303), 32 Мі-бемоль мажор (KV 302), Соль мажор (KV 301), Фа мажор (KV 547) До мажор (KV 377), Соль мажор (KV 379)
- 16.К. Сен-Санс. Соната для скрипки і фортепіано №1 ре мінор ор. 75, Соната для скрипки і фортепіано №2 Мі-бемоль мажор ор.102
- 17.В. Сильвестров. Пост скриптум для скрипки і фортепіано
- 18.М. Скорик. Сонати для скрипки і фортепіано №1, 2
- 19.Г. Телеман. Шість сонат для скрипки і фортепіано
- 20.Ф. Шуберт. Сонатини ор.137
- 21.Р. Шуман. Соната для скрипки і фортепіано №1 ля мінор, ор.105

Сонати для флейти та фортепіано

1. Й. Бах. Сонати: №1–3,
2. Й. Гайдн. Соната №8
3. Ю. Іщенко. Сонати для флейти і фортепіано №1, 2.
4. С. Кулау. Соната
5. Д. Мійо. Сонатина
6. Г. Телеман. Соната для флейти і чембало До мажор

Сонати для віолончелі та фортепіано

1. Й. Бах. Сонати: Соль мажор, Ре мажор
2. Л. Бетховен. Варіації на тему Генделя, Сонати: №1, Фа мажор, №2 соль мінор.
3. В.Косенко. Соната ор.10

4. Е. Гріг. Соната ля мінор. 13
5. Ю. Іщенко. Сонати для віолончелі та фортепіано №1–4.
6. Ю. Іщенко. Рапсодія для віолончелі та фортепіано
7. І. Карабиць. Сонати для віолончелі та ф-но №1,2
8. М.Лисенко. «Журба»
9. Г. Ляшенко. Соната для віолончелі та фортепіано
- 10.Ф. Мендельсон. Концертні варіації, Сонати: №1, 2
- 11.К. Сен-Санс . Соната до мінор
- 12.В. Сильвесторов. Соната для віолончелі та ф-но
- 13.М. Скорик .Соната для віолончелі і фортепіано «A-RI-A»

Твори для фортепіанного дуету

1. Арутюнян А., Бабаджанян А. «Вірменська рапсодія», "Ноктюрн"
2. Барток Б. «Перерване інтермеццо».
3. Бах І.С. Бранденбурзькі концерти. Шість тріо-сонат (аранжування В.Бабіна).
4. Бетховен Л. Соната Ре мажор Op. 6, Шість варіацій Ре мажор, Варіації на тему Вальдштейну, Три марші Op. 45.
0. Вебер К.-М. Сонатина №1. Анданте з варіаціями №4
0. Гріг Е. Вальс-капріс до-дієз мінор, ор.37, Чотири норвезьких танці, ор.35.
0. Клементі М. Соната до мажор, Дуєттино соль мажор.
0. Колодуб Ж. Сюїта.
0. Мійо Д. Сюїта «Скарамуш».
0. Моцарт В. А. Варіації Соль мажор, Соната Ре мажор, Соната Фа мажор.
0. Пуленк Ф. Соната.
0. Скорік М. Джазові обробки.
0. Шопен Ф. Варіації Ре мажор, Рондо, Фантазія.
0. Шуберт Ф. Велика соната Сі-бемоль мажор, Фантазія фа мінор, Фантазія соль мінор, Фантазія до мажор, Соната До мажор, Рондо ре мажор, Три героїчні марші Op. 27, марші, лендлери,
0. Шуман Р. Фантазія Op. 1.

9. Методичне забезпечення курсу

Основна література

1. Берегова О. Сильові тенденції в камерній музиці українських композиторів 80–90-х років ХХ сторіччя: ситуація постмодерну // Українське музикознавство. Вип. 29. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. С. 103–108.
2. Дика Н. О. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні. Творчість і виконавство (1960–1980 рр.): Автореф. дис... канд. мист.: 17.00.03 / ІМФЕ ім. М.Рильського. К., 2001. 18 с.
3. Пляченко Т.М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т.М. Пляченко; [Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2009. – 232 с.

4. Шип С. Музична форма від звуку до стилю : навч. посібник / С. В. Шип. – К. : Заповіт, 1998. – 367 с.

Додаткова література

1. Польська І. І. Камерний ансамбль: історія, теорія, естетика. Харків: ХГАК, 2001. 396 с. ISBN 966-7352-46-3
2. Сумарокова В. Г. «Авторський» та «виконавський» текст як об'єкт дослідження в теорії музичного виконавського мистецтва / В. Г. Сумарокова // Київське музикознавство : зб. статей / Київське держ. муз. уч-ще ім. Р. М. Глієра. — К., 2001. — Вип. 7 : Текст музичного твору: практика і теорія. — С. 171–180.